

Vlaams
Parlement

ingediend op **1626** (2017-2018) – Nr. 3
18 juli 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Marius Meremans en Katia Segers

over het ontwerp van decreet

betreffende de Koninklijke Academie
voor Nederlandse Taal en Letteren

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

- 1626** (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

1. Algemene bespreking.....	4
1.1. Toelichting	4
1.2. Bespreking	4
2. Artikelsgewijze bespreking en stemming	6
3. Eindstemming.....	7
Tekst aangenomen door de commissie.....	8

Op donderdag 12 juli 2018 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het ontwerp van decreet betreffende de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren (KANTL).

1. Algemene bespreking

1.1. Toelichting

Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, verduidelijkt dat de KANTL zelf gevraagd heeft om een nieuw ontwerp van decreet te schrijven ter vervanging van het decreet van 13 februari 1980 betreffende de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Het ontwerp strekt tot aanpassing van verschillende onderdelen van het decreet van 1980 aan de veranderende werking van de KANTL en aan de huidige wetgevende context.

Het ontwerp van decreet formuleert expliciet de kerntaken van de KANTL. Bepaalde activiteiten – zoals publiekswerking en literaire canon – die de academie de jongste jaren al waarnam, komen in die opsomming voor. Zo worden de rol en de taak van de KANTL duidelijker decretaal verankerd. Dit betekent dat ze zich meer toespitst op de wetenschappelijke en literair-culturele component ten aanzien van het onderwijs, onder meer door haar brugfunctie met betrekking tot de literaire canon.

Ook organisatorisch brengt het voorliggende ontwerp wijzigingen aan. Ten eerste stijgt het aantal leden van dertig naar veertig, naar analogie van gelijkaardige academies zoals de zusteracademie ARLLFB (Académie royale de langue et de littérature françaises de Belgique) en de Nederlandse en Franse academies. De samenstelling streeft ook naar een grotere maatschappelijke representativiteit.

Ten tweede maakt het ontwerp komaf met de veelheid aan soorten leden.

De termen 'algemene vergadering' en 'raad van bestuur' komen in het ontwerp van decreet, met een definitie van hun rollen.

Er vindt een herstructurering, vereenvoudiging en modernisering van de bestuursorganen plaats, naar een algemene vergadering, een raad van bestuur, een voorzitter en een vaste secretaris.

De termijnen voor de mandaten van voorzitter, ondervoorzitter en vast secretaris worden op vier jaar, eenmaal verlengbaar, gebracht. De vroegere beperking tot één jaar van de mandaten van voorzitter en ondervoorzitter bleek niet zo comfortabel met het oog op continuïteit.

1.2. Bespreking

Marius Meremans verklaart dat N-VA een groot belang hecht aan de Nederlandse taal en cultuur. Het decretale kader rond de KANTL is toe aan een actualisering en modernisering. Daarmee wordt de rol van de academie erkend en versterkt. Ze heeft zeker haar waarde maar moet dan ook aangepast zijn aan de noden van onze tijd. Vandaar dat de fractie het ontwerp steunt.

Karin Brouwers deelt mee dat de CD&V-fractie na het werkbezoek aan de KANTL helemaal overtuigd is van de nood aan een nieuwe decretale basis voor die instelling. Ook CD&V steunt het ontwerp van decreet.

Uiteraard steunt ook sp.a het ontwerp van decreet, laat *Katia Segers* weten. Het kan een nieuwe doorstart betekenen van de KANTL, waarvan de rol – ondersteuning van onze taal en letteren – buiten kijf staat.

Wilfried Vandaele gaat in op de bewuste keuze om de KANTL om te dopen van 'Academie voor Taal- en Letterkunde' naar 'Academie voor Taal en Letteren'. Die nieuwe term wordt consequent in het hele ontwerp van decreet gebruikt, maar artikel 6, 8°, heeft het wel over instellingen in het domein van de Nederlandse taal- en letterkunde. Is dat een bewuste keuze of een vergetelheid? Ook hier 'taal en letteren' schrijven zou een wat ruimere keuzemogelijkheid opleveren aan instellingen om mee samen te werken.

Groen kan zich vinden in de goede intenties en zal het ontwerp van decreet goedkeuren, kondigt *Bart Caron* aan, die wel twee bedenkingen heeft bij artikel 6. Ten eerste vindt het commissielid de kerntaken erg breed geformuleerd. Daarmee is er geen goede afbakening maar overschrijdt de taakstelling van de academie die van andere instellingen. Punt 1° vermeldt: "zorgen voor bewaring, duurzaam beheer, ontsluiting en verrijking van taalkundige en literaire bronnen als erfgoed van de cultuurgemeenschap". Wat wordt dan de rol van het Letterenhuis? Hoe verhouden die instellingen zich tot elkaar?

Anderzijds vermeldt het artikel niet dat de KANTL zelf wetenschappelijk onderzoek verricht – bijvoorbeeld bronnenonderzoek in de letteren – maar alleen dat ze het onderzoek coördineert, stimuleert en bekendmaakt.

Bij artikel 6 over de publieksparticipatie had *Bart Caron* bij voorkeur de beperking gezien dat deze openbare activiteiten enkel het domein van de letteren betreffen.

Ten slotte is de afbakening ten opzichte van de Nederlandse Taalunie niet zo helder. In die context situeert *Bart Caron* ook de opmerking van *Wilfried Vandaele*. Hier zijn heel wat overlappings denkbaar.

Voor *Bart Caron* zijn die opmerkingen geen aanleiding om het voorliggende ontwerp te verwerpen, maar preciezere, helderdere en beter afbakenende definities waren mogelijk geweest in de negen punten van artikel 6. Echt fout zijn ze niet, maar er dreigen enkele overlappings en in het geval van het wetenschappelijke onderzoek ook een omissie.

Katia Segers komt terug op artikel 8, waarin staat dat de academie naar een zo representatief mogelijke afspiegeling van de maatschappij streeft. Het Knack-artikel van 30 maart 2018 'Nieuw decreet verankert werking Academie Taal- en Letterkunde' stelde in die context dat de KANTL op termijn haar samenstelling "zal afstemmen op de maatschappelijke realiteit door onder meer te streven naar een vervrouwelijking van de algemene vergadering.". Behalve de vage bepaling in artikel 8 staat daarover echter niets in het ontwerp van decreet. Artikel 12 biedt nochtans een kans om een passus over het genderevenwicht op te nemen.

Aan *Wilfried Vandaele* antwoordt minister *Sven Gatz* dat hij geen bezwaar zou hebben tegen een uniform gebruik van 'letterkunde' in plaats van 'letteren' in het hele ontwerp van decreet, mocht het parlement ervoor opteren om dit te wijzigen. De voornaamste verklaring voor het woordgebruik in het ontwerp van decreet ligt in het feit dat sommige academies over letteren spreken en andere over letterkunde. Die begrippen overlappen elkaar enigszins.

Met de opmerkingen van *Bart Caron* is de minister het op zich wel eens. Maar de impact van de voorliggende tekst moet enigszins worden gekaderd. Vijf jaar geleden was niet zo duidelijk welk toekomstperspectief de KANTL nog had. De academie was wat tussen de plooiën van de geschiedenis aan het verdwijnen. Dat is niet langer het geval, dankzij verantwoordelijken die de jongste jaren de koe bij de horens hebben gevat, waarvoor hulde. Het ontwerp van decreet strekt er dan ook toe om het toekomstperspectief van de academie – dat is er nu wel degelijk – op een lijn te brengen met de realiteit.

Naarmate de KANTL haar nieuwe dynamiek voortzet, zullen de vragen over eventuele overlappingen aan de orde raken. De Taalunie werkt bijvoorbeeld graag operationeel samen met partners.

Hoewel de minister begrip heeft voor de opmerkingen, wijst hij erop dat het voorliggende ontwerp heel wat voorbereiding heeft gevergd voor de tekst uiteindelijk zijn beslag heeft gekregen.

Aan Katia Segers antwoordt de minister dat de KANTL wel degelijk de wil toont om haar representativiteit – qua gender maar ook op andere vlakken – te verhogen. Het voorliggende ontwerp bevat geen harde engagementen op dat vlak, maar gezien de nieuwe dynamiek en resolute vooruitgang van de academie is de minister er gerust in dat ze niet de loden mantel zal aantrekken van een niet-waargemaakte hogere representativiteit.

Wilfried Vandaele wil van zijn opmerking over taal- en letterkunde geen halszaak maken. Hij vraagt aan de commissie om akkoord te gaan met de vermelding in het commissieverslag dat de taakomschrijving in artikel 6 die taken niet exclusief aan de KANTL toekent. Voor punt 1° zijn zeker overleg en samenwerking met het Letterenhuis nodig, en voor punt 8° met de Nederlandse Taalunie.

Bart Caron vraagt nog of de academie gebonden is aan de regel dat elk gender in het bestuur van een openbare instelling een vertegenwoordiging van minstens een derde van de leden moet tellen.

Gezien het heel specifieke statuut van de KANTL kan minister *Sven Gatz* hierover niet meteen uitsluitsel geven. Hij laat het antwoord opzoeken en bezorgt het op woensdag 18 juli aan de commissie. Het antwoord luidt als volgt: "De KANTL ressorteert niet onder het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector. De KANTL is ook niet onderworpen aan de bepalingen rond onafhankelijke bestuurders, opgenomen in het ontwerp van Bestuursdecreet (artikel III.40 en volgende), dat werd ingediend bij het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-2018, nr. 1656/1).".

2. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikelen 1 tot en met 17

De artikelen 1 tot en met 17 worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Artikel 18

Amendement nr. 1, voorgesteld door Marius Meremans, Karin Brouwers, Marino Keulen, Katia Segers en Bart Caron, strekt ertoe artikel 18 te wijzigen.

Na een legistiek advies van de diensten van het Vlaams Parlement wordt in artikel 18, §4, van het ontwerp van decreet het woord 'subsidies' vervangen door het woord 'werkingsmiddelen', verduidelijkt minister *Sven Gatz*. Elders in het ontwerp van decreet waren al eerder de vermeldingen van 'subsidie' of de samenstellingen daarvan vervangen ingevolge een advies van de Raad van State bij het voorontwerp. De Raad van State argumenteert dat openbare instellingen geen subsidies ontvangen. Hij had er echter geen opmerking bij dat dit woord ook in paragraaf 4 van artikel 17 van het voorontwerp voorkwam, maar het is logisch om ook die vermelding aan te passen.

Amendement nr. 1 wordt eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Het aldus geamendeerde artikel 18 wordt eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Artikelen 19 tot en met 21

De artikelen 19 tot en met 21 worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

3. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Bart Caron stelt nog voor om te overwegen of een amendering tijdens de plenaire zitting gewenst is.

Bart CARON,
voorzitter

Marius MEREMANS
Katia SEGERS,
verslaggevers

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder Academie: de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren.

Art. 3. De benaming van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde wordt gewijzigd in de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren.

Art. 4. De Academie is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid.

Art. 5. De Academie draagt zorg voor de Nederlandse taal en letteren en bevordert de kennis en studie ervan.

Art. 6. De Academie is zelfstandig en ongebonden.

De Academie heeft de volgende kerntaken:

- 1° zorgen voor bewaring, duurzaam beheer, ontsluiting en verrijking van taalkundige en literaire bronnen als erfgoed van de cultuurgemeenschap;
- 2° de onderzoeksresultaten in het domein van Nederlandse taal- en letterenstudie bekendmaken;
- 3° standpunten en adviezen over taal en letteren formuleren en uitdragen;
- 4° een dynamische literaire canon samenstellen, promoten en regelmatig aanpassen;
- 5° artistieke en wetenschappelijke prestaties erkennen door prijzen in te stellen;
- 6° publieksparticipatie in cultuur en wetenschap bevorderen door openbare activiteiten te organiseren;
- 7° het wetenschappelijke debat bevorderen door openbare colloquia, studiedagen en lezingen te organiseren;
- 8° bemiddelen tussen wetenschappelijke en culturele instellingen in het domein van de Nederlandse taal- en letterkunde;
- 9° deelnemen aan nationale en internationale interacademische samenwerking.

Art. 7. De Academie werkt samen met organisaties uit binnen- en buitenland die bijdragen aan de verspreiding of promotie van de Nederlandse taal en letteren of cultuur in het algemeen. Die samenwerking kan zich op inhoudelijk, organisatorisch of beheersmatig vlak afspelen.

Art. 8. De Academie bestaat uit maximaal veertig leden en een onbepaald aantal ereleden. De leden zijn academici, auteurs en personen die in België actief zijn in het domein van de Nederlandse taal en letteren, door hun functie of door aanwezigheid in het publieke debat. De leden hebben een aantoonbare verdienste die verband houdt met de missie van de Academie.

De ereleden zijn ofwel ex-leden ofwel academici, auteurs en personen die in het buitenland actief zijn in het domein van de Nederlandse taal en letteren.

De Academie streeft bij haar samenstelling naar een zo representatief mogelijke afspiegeling van de maatschappij.

Art. 9. Leden en ereleden vormen samen de algemene vergadering. Ereleden kunnen deelnemen aan alle beraadslagingen van de algemene vergadering, maar ze hebben geen stemrecht.

De algemene vergadering heeft de volgende bevoegdheden:

- 1° leden en ereleden verkiezen, benoemen en ontslaan;
- 2° de raad van bestuur verkiezen en ontslaan;
- 3° de voorzitter, de ondervoorzitter en de vaste secretaris verkiezen en ontslaan;
- 4° de statuten goedkeuren en wijzigen;
- 5° het huishoudelijk reglement goedkeuren en wijzigen;
- 6° jaarlijks de begroting, de resultatenrekening en de balans goedkeuren;
- 7° het personeelsstatuut van de Academie goedkeuren en wijzigen op voorwaarde van goedkeuring door de Vlaamse Regering.

Naast de bevoegdheden in het tweede lid is de algemene vergadering bevoegd in alle gevallen waarin de statuten dat vereisen.

Art. 10. De voorzitter en de ondervoorzitter zijn lid van de Academie. De voorzitter en de ondervoorzitter worden verkozen voor vier jaar. Hun mandaat is maximaal één keer verlengbaar.

Art. 11. De vaste secretaris is lid van de Academie. De vaste secretaris wordt verkozen voor vier jaar. Zijn mandaat is maximaal één keer verlengbaar.

Art. 12. De raad van bestuur bestaat uit de voorzitter, de ondervoorzitter, de vaste secretaris en ten minste twee andere bestuurders. De leden van de raad van bestuur kunnen leden of ereleden van de Academie zijn, maar ook niet-leden die om hun technische expertise worden aangetrokken. De meerderheid van de leden van de raad van bestuur is lid van de Academie.

De raad van bestuur verbindt de organisatie tegenover derden.

De raad van bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn om het doel van de Academie te verwezenlijken, met uitzondering van de handelingen die aan de algemene vergadering zijn voorbehouden.

De raad van bestuur kan bevoegdheden delegeren aan een of meer van zijn leden en aan bijzondere volmachthouders die geen deel uitmaken van het bestuur.

De raad van bestuur kan commissies instellen voor aangelegenheden die betrekking hebben op de werking van de Academie. Deze commissies hebben als taak om voor een kerntaak als vermeld in artikel 6, of een onderdeel ervan, advies uit te brengen of voorstellen te doen aan de raad van bestuur.

Art. 13. De statuten van de Academie bevatten nadere regels over de werking van de Academie. De statuten worden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad.

Art. 14. Regels en afspraken over de operationele werking van de Academie worden opgenomen in het huishoudelijk reglement.

Art. 15. De kredieten voor de werking van de Academie worden in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgelegd.

Art. 16. De Academie bepaalt autonoom haar financiële beleid en kan bijkomende middelen verwerven uit erfstellingen, legaten, bijdragen van instellingen en particulieren en andere baten.

Art. 17. De Academie bezorgt jaarlijks vóór 31 maart een inhoudelijk en een financieel verslag van haar werking in het voorgaande jaar aan de administratie, bevoegd voor de culturele aangelegenheden. Deze onderzoekt of voldaan is aan de in dit decreet opgenomen voorwaarden.

Art. 18. §1. De Academie kan een reserve aanleggen. Die reserve voldoet aan de geldende boekhoudkundige regels en wordt aangewend om de kerntaken, vermeld in artikel 6, tweede lid, van dit decreet, te verwezenlijken. De reserve wordt geregistreerd op de volgende rekeningen, vermeld in de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel, die als bijlage is gevoegd bij het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen:

1° rekening 13: bestemde fondsen;

2° rekening 14: overgedragen resultaat.

De organisatie neemt een reserve die opgebouwd is met werkingsmiddelen, afzonderlijk op in de balans als onderdeel van het eigen vermogen.

§2. De organisatie kan met eigen opbrengsten onbeperkt een reserve aanleggen.

§3. De gecumuleerde reserve die met werkingsmiddelen opgebouwd is, of de gecumuleerde overgedragen werkingsmiddelen, mag maximaal 20% bedragen van de gemiddelde jaarlijkse personeels- en werkingskosten, berekend over een periode van drie voorafgaande werkingsjaren. De personeels- en werkingskosten omvatten alle kosten die betrekking hebben op de uitvoering en de realisatie van de kerntaken, vermeld in artikel 6, tweede lid. Bij de berekening van de gecumuleerde reserve wordt geen rekening gehouden met eenmalige uitzonderlijke inkomsten.

§4. Als de gecumuleerde reserve die met werkingsmiddelen opgebouwd is, meer bedraagt dan de hoeveelheid, berekend conform paragraaf 3, wordt het teveel ingehouden van de volgende dotatie die toegekend moet worden aan de Academie.

§5. De Vlaamse Regering kan een afwijking toestaan van het percentage, vermeld in paragraaf 3, op voorwaarde dat de vereniging daarvoor een gemotiveerd bestedingsplan voorlegt.

Art. 19. De volgende regelingen worden opgeheven:

1° de wet van 2 augustus 1924 houdende toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de Koninklijke Academie der Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, de Koninklijke Vlaamse Academie, de Koninklijke Academie voor Franse Taal en Letterkunde en de Koninklijke Academie van Geneeskunde, voor wat betreft de Academie;

2° het decreet van 13 februari 1980 betreffende de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.

Art. 20. De besluiten die genomen zijn ter uitvoering van het decreet, vermeld in artikel 19, 2°, blijven van kracht tot ze worden vervangen door nieuwe besluiten.

Art. 21. De bepalingen van dit decreet worden voor de eerste maal toegepast op de datum van de eerste algemene vergadering na de inwerkingtreding van dit decreet. De datum van deze eerste algemene vergadering wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

De leden van de Academie die op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet zijn benoemd conform het decreet van 13 februari 1980 betreffende de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde vormen de eerste algemene vergadering.